

Vraag

Over liefde en haat in de Bijbel

D. Grutter

In *WegWijs* nr. 2 van deze jaargang is toegezegd dat de vragenrubriek nog één keer zou verschijnen in het blad en wel in het laatste nummer van dit jaar.

Het gaat om de volgende vragen over liefde en haat. Vragen die velen onder ons bezighouden.

1. Op tafel kwam de stelling: Haat begint waar liefde ophoudt. Is er niet een soort overgangsgebied? We haten toch niet de mensen die we niet van harte liefhebben?
2. Geeft de gedachte aan een neutraal gebied aan dat we niet voldoende doordrongen zijn van de ernst van het tekort aan liefde? Zijn we daarin afgestompt?
3. Moeten we van ieder mens kunnen houden? Ook mensen die God haten en beledigen? Denk aan de zogenaamde wraakpsalmen als Psalm 139 en Psalm 140.
4. Moet je ook van iemand houden als die je iets heel ergs heeft aangedaan, bijvoorbeeld incest?

Ik denk dat je bijna een heel nummer van ons blad kunt vullen met wat hier aan de orde wordt gesteld, terwijl ons maar een beperkte ruimte ter beschikking staat. Daarom een aantal korte opmerkingen.

Liefde en haat

De woorden liefde en haat zijn bij ons geladen met een zeer emotionele inhoud. Dat is iets waarbij je met heel je hart betrokken bent. Dat is een zaak van felle, soms heel felle, emoties. In de Bijbel ligt niet altijd de nadruk op het emotionele aspect. Daar heeft het woord dat bij ons door 'haten' vertaald wordt een brede betekenis. Die gaat van het gevoelsmatige 'haten' tot het meer zakelijke 'afwijzen', 'verwerpen' en 'op de tweede plaats zetten'.

Dat wordt duidelijk in bijvoorbeeld Genesis 29:31, waar we in de Statenvertaling lezen: de Here zag dat Lea gehaat was bij Jakob. Dat wil niet zeggen dat Jakob haar haatte, maar dat ze niet zijn lievelingsvrouw was. Dat was Rachel. In de vertaling NBG ,51 staat: dat Lea niet bemind was. De nieuwste bijbelvertaling geeft het vers als volgt weer: dat Jakob minder van Lea hield.

Iets dergelijks vinden we in Lucas 14:26 waar de Here Jezus zegt: 'Indien iemand tot Mij komt en niet haat zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broeders en zusters, ja zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn.' Ook hier gaat het niet om haatgevoelens, maar om de keuze waarbij de heiland op de eerste plaats komt. De nieuwste vertaling zegt: 'Wie niet breekt met...' De Here Jezus wil nummer één zijn voor zijn discipelen.

Hetzelfde geldt voor het woord liefhebben. Ook dat wordt niet alleen gevuld met bepaalde gevoelens van genegenheid. Denkt u maar aan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. Daar ging het om het liefhebben van je naaste. Maar de Samaritaan kent de beroofde joodse man niet. Hij toonde concrete daden die door liefde zijn ingegeven. Het is zijn levenshouding. In 1 Korintiërs 13 zien we dat breed uitgewerkt.

Met deze gegevens in de hand kunnen we naar de gestelde vragen kijken.

1. Wanneer we liefde niet alleen als gevoelens van diepe genegenheid, maar ook als praktische levenshouding mogen zien, krijgt de stelling 'haat begint waar liefde ophoudt' een heel andere betekenis. Als je liefde alleen ziet als genegenheid, dan klopt de stelling niet. Als je uitgaat van de brede uitwerking dat liefde een daad is, dan kun je er wel mee uit de voeten. Dan hoeft daar geen neutraal gebied tussen te zijn.
2. Ik denk dat we deze vraag wel bevestigend kunnen beantwoorden. Onze God haat de zonde. Intens. Ook die waarvan we ons niet bewust zijn. Die we doen in kleingeloof. De zonden uit zwakheid. De heilige God kan de zonde niet zien of luchten. Dat beseffen wij vaak niet. Toch is er dat wonder van genade dat Hij Zich over zondaren wil ontfermen.
3. Dat praktische liefdebetoon door de barmhartige Samaritaan geldt ook de ongelovigen en de mensen die God beledigen. Op deze manier kunnen we de zondaar liefhebben terwijl we de zonde haten. Maar soms kan iemand zich zozeer met de zonde en het kwade vereenzelvigen, dat je ze niet scheiden kunt. Soms moet de bron van het kwade vernietigd worden. Denkt u maar aan de steniging van Achan. Maar ook in de laatste wereldoorlog: het nationaal-socialisme kon alleen vernietigd worden door de bron daarvan te elimineren. In dat kader staan ook de wraakpsalmen.
4. Deze vraag is een heel erg moeilijke. Wie kan de vernietigende gevolgen van incest peilen, wanneer je dat niet zelf ervaren hebt. Bevrijdend is het ook bij zo'n gevoelig onderwerp, dat de Here in zijn Woord niet vraagt om een bepaald gevoel (wie kan dat opbrengen in zulke situaties), maar om een levenshouding en levenspraktijk. Voor deze ingrijpende vraag is meer ruimte nodig, dan ik hier ter beschikking heb. Ik heb er breder over geschreven in mijn boekje *De Geest verandert mensen* (p.34, 35).

U zult, hoop ik, beseffen dat het grote, diepingrijpende zaken zijn die hier aan de orde gesteld worden. We hebben ieder in eigen situatie daaraan de handen vol. Maar meer nog hebben we gevouwen handen nodig met de bede dat de Geest ons wil veranderen naar het beeld van onze heiland.